Sử dụng mạng xã hội để thúc đẩy đối thoại khoa học

Hồ Mạnh Toàn

A.I. for Social Data Lab

E-mail: toan@sshpa.com

Hà Nội, 02-03-2019

SSHPA (23-02-2019; Chính sửa từ bài SciComm [1]) – Tại Việt Nam hiện nay, Facebook thường được sử dụng để cho các mục đích ngoài chuyên môn như trò chuyện với bạn bè, chia sẻ cuộc sống, hay thậm chí là bán hàng. Theo một thống kê trên *NatureJobs Blog* [2], điều này cũng đúng với giới khoa học quốc tế khi có đến 38% nhà khoa học sử dụng Facebook thường xuyên và cho các mục đích ngoài chuyên môn. Trong khi đó, LinkedIn, ứng với tiêu chí của mạng xã hội này, được sử dụng nhiều nhất để cho các vấn đề chuyên nghiệp. Mạng xã hội còn lại trong danh sách là Twitter thường được các nhà khoa học sử dụng để theo dõi các cuộc đối thoại.

(Nguồn: [Twitter](#))

Tháng 3 năm 2018, [Lisa Whiting](#)—hiện là theo học ngành chính trị tại Birkbeck University of London—thể hiện sự bức xúc của bản thân trên Twitter khi phát hiện ra sự thiếu vắng các đầu sách về các nữ triết gia. Cô nảy ra ý tưởng soạn thảo 1 cuốn sách giới thiệu về các nữ triết gia và ảnh hưởng của họ. Bạn cô là [Rebecca Buxton](#)—nghiên cứu sinh tại University of Oxford—ngay lập tức đã cùng nhau lên ý tưởng và thực hiện dự án táo bạo này. Hiện nay, trên nền tảng Unbound, cuốn sách [The Philosopher Queens](#) được tài trợ 119% bởi 857 người; bao gồm 21 chương về 21 nữ triết gia nổi bật trong lịch sử tư tưởng thế giới.

Mạng xã hội, nếu sử dụng đúng cách, chắc chắn sẽ giúp các nhà nghiên cứu thúc đẩy sự nghiệp của mình. Beth Kenkel, trong bài hướng dẫn Social media as a scientist: a very quick guide trên NatureJobs Blog [2], gợi ý:

- **LinkedIn** là nơi có thể tìm kiếm thông tin về các cơ hội ở cả trong và ngoài môi trường học thuật. Các nhà nghiên cứu có thể tận dụng mạng xã hội này để mở rộng mạng lưới, sắp đặt các buổi phỏng vấn.
- **Facebook** nên được sử dụng để liên lạc với bạn bè trong ngành, bạn học cũ, hay đồng nghiệp. Ngoài ra, các trang riêng cho dự án nghiên cứu hay phòng lab cũng nên được các nhà khoa học sử dụng.
- Trên **Twitter**, nhà nghiên cứu cần theo dõi một mạng lưới hợp lý. Đồng thời, tận dụng mạng lưới này thông qua các tương tác có ý nghĩa.

Các mạng xã hội này cũng đặc biệt hữu ích trong việc thúc đẩy chỉ số Almetric của một nghiên cứu [3], đặc biệt là Twitter. Mỗi bài đăng về một nghiên cứu trên Facebook và LinkedIn chỉ được Almetric tính lần lượt 0.25 và 0.5 điểm. Ngoài ra, Facebook chỉ tính các bài đăng trên các page mở cộng đồng, và LinkedIn thì cũng đang dần đóng các cổng để Almetric có thể trích xuất thông tin. Điều này khiến Twitter trở thành một mạng xã hội tốt nhất để thúc đẩy Almetric.

#scientistswhoselfie

12,372 bài viết

Bài Viết Hàng Đầu

(Nguồn: [Instagram](#))

Điều này cũng được tác giả Jet-Sing M. Lee (Kyoto University, Nhật Bản) đồng tình trong bài How to use Twitter to further your research career trên *Nature Career Column* [4]. Bên cạnh đó, một số cách khác để tận dụng Twitter cũng được Jet-Sing M. Lee gợi ý. Ví dụ, đối với các nhóm nghiên cứu, thông báo về thay đổi nhân sự trên Twitter giúp chạm đến một lượng người dùng rộng hơn. Hay thú vị nhất là ấn follow các các con [bots tự động](#) được tạo ra để theo dõi các tạp chí và nghiên cứu mới theo từng chủ đề. Các tài khoản này giúp các nhà nghiên cứu nhanh chóng cập nhật các nghiên cứu mới. Jet-Sing cũng đánh giá Twitter giúp mang đến một góc nhìn ‘con người’ hơn về các nhà khoa học.

Không chỉ có Twitter, Instagram cũng là một địa chỉ để các nhà khoa học chia sẻ hình ảnh về nghiên cứu đời sống, và công việc của mình [5]. Người dùng có thể theo dõi các bức ảnh đẹp về vi sinh vật trên tài khoản của [Sally Warring](#) (nghiên cứu sinh sau tiến sĩ tại American Museum of Natural History, New York) tại [@pondlife_pondlife](#); hay ngắm nhìn tác phẩm của người đầu tiên vẽ tranh trên vũ trụ [6]. Bên cạnh đó, công cụ hashtag với các cụm từ #scicomm; #sciencetwitter, #stem, #followthatscientist, #scientistswhoselfie, là một công cụ hữu dụng để tìm kiếm các câu chuyện khoa học hay tăng thêm lượng chạm cho các bài đăng của mình.

(Nguồn: [Instagram](#))

Mạng xã hội hiện nay thường được coi là những ứng dụng gây tốn thời gian nhất và dễ gây xao nhãng nhất. Tuy nhiên, mục đích ban đầu của mạng xã hội đều hướng đến sự kết nối và chia sẻ. Chính vì thế, mọi nhà khoa học đều có thể tận dụng chúng một cách hợp lý để chia sẻ và thúc đẩy đối thoại khoa học. Đồng thời, các nhà hoạch định chính sách, cơ quan quản lý cũng cần tận dụng mạng xã hội như là một kênh truyền thông phù hợp để truyền tải các kết quả khoa học nổi bật đến người dân [7].

References:

- [1] SciComm SSHPA. (2019). Sử dụng mạng xã hội để thúc đẩy đối thoại khoa học. *SciComm SSHPA*. Truy cập <https://sc.sshpa.com/post/4409> (25 Feb 2019).
- [2] Kenkel, B. (2017). Social media as a scientist: a very quick guide. NatureJobs Blogs. Retrieved from <http://blogs.nature.com/naturejobs/2017/08/23/social-media-as-a-scientist-a-very-quick-guide/> (25-02-2019).
- [3] SciComm SSHPA. (2019). Liệu một bài báo nổi tiếng trên mạng xã hội có mang đến nhiều trích dẫn hơn?. *SciComm SSHPA*. Truy cập <https://sc.sshpa.com/post/4303> (25 Feb 2019).
- [4] Lee, J-S. M. (2019). How to use Twitter to further your research career. *Nature*, DOI: 10.1038/d41586-019-00535-w.

- [5] FromTheLabBench. (2018). Why we scientists do Instagram. From The Lab Bench. Retrieved from <http://www.fromthelabbench.com/from-the-lab-bench-science-blog/2018/3/25/why-we-scientists-do-instagram> (25 Feb 2019).
- [6] Bradley, S., & Beall, A. (2017). The best science accounts to follow on Instagram and Twitter. Wired. Retrieved from <https://www.wired.co.uk/article/the-best-scientists-to-follow-on-instagram-and-twitter> (25 Feb 2019).
- [7] Vuong, Q. H. (2018). The (ir)rational consideration of the cost of science in transition economies. *Nature Human Behaviour*, 2, 5, DOI: [10.1038/s41562-017-0281-4](https://doi.org/10.1038/s41562-017-0281-4).